

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 221462

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

17 JUN 2024

Onderwerp:

Nota gezond en vitaal Harlingen

Kennisnemen van:

1. Stand van zaken nota Gezond en Vitaal Harlingen

Beste raadsleden,

Vorig jaar mei heeft u ingestemd met de nota Gezond en Vitaal Harlingen. U heeft toen aangegeven graag periodiek geïnformeerd te willen worden over de uitkomsten van de standaard rapportages van de GGD Fryslân en over de stand van zaken m.b.t. de geformuleerde ambities vanuit het gezondheidsbeleid. De GGD neemt elke vier jaar onderzoeken af onder inwoners van Friesland. In 2023 heeft dit onderzoek plaats gevonden onder jongeren. In deze brief informeren wij u over de highlights van deze Jeugdmonitor en geven wij een update over het gezondheidsbeleid.

Jeugdmonitor 2023

De jeugdmonitor van de GGD Fryslân is een vragenlijstonderzoek naar de gezondheid, het welzijn en de leefgewoonten van jongeren van 12 tot en met 18 jaar oud. Gemeenten zijn verplicht om elke vier jaar de gezondheidssituatie van de inwoners te onderzoeken. In 2023 heeft de GGD Fryslân de gezondheidssituatie van de jeugd in beeld gebracht. De uitkomsten van dit onderzoek leidt tot de onderstaande kernboodschappen.

De mentale gezondheid van jongeren staat onder druk

- Jongeren zijn minder vaak gelukkig (van 87% in 2019 naar 81% in 2023)
- Meer jongeren ervaren stress, vooral door huiswerk en alles wat ze moeten doen
- Er zijn meer jongeren (vooral meisjes) met psychische klachten
- Er zijn meer jongeren met suïcidale gedachten

De voedingsgewoonten zijn verbeterd

- Meer jongeren eten dagelijks groente en fruit
- Minder jongeren drinken dagelijks suikerhoudende dranken
- In Harlingen zijn minder jongeren minimaal 2 glazen water per dag gaan drinken (van 72% in 2019 naar 59% in 2023)

Te weinig jongeren voldoen aan het beweegadvies

- Slechts 1 op de 5 jongeren haalt het beweegadvies
- In Harlingen bewegen nog steeds minder jongeren dan gemiddeld in Friesland 5 dagen per week minstens 1 uur (Friesland 52%, Harlingen 43%)

Blijvende aandacht voor schoolomgeving

- Jongeren worden vaker op school gepest
- Jongeren voelen zich vaker onveilig op school
- Jongeren zijn vaker thuis wegens ziekte
- In Harlingen voelen meer jongeren zich vaak/(bijna) altijd onveilig op school/stage/werk dan gemiddeld in Friesland (Friesland 11%, Harlingen 17%).

Het alcoholgebruik onder minderjarigen is nog steeds hoog

- 35% van de jongeren heeft de afgelopen vier weken voor het onderzoek alcohol gedronken
- Meer dan 1/3 van de jongeren geeft aan dat de ouders het goed vinden dat zij alcohol drinken
- Alcohol wordt vaak thuis gedronken (83% van de jongeren drinkt thuis)

Roken is stabiel onder jongeren, maar vaperen is fors toegenomen

- 25% van de jongeren heeft ooit gerookt, 5% rookt dagelijks
- Meer jongeren hebben ooit een vape gebruikt
- Bij 20% van de jongeren wordt thuis gerookt.
- In Harlingen is het percentage jongeren dat rookt en drugs gebruikt hoger dan gemiddeld in Friesland
  - Dagelijks roken: Friesland 5%, Harlingen 8%
  - Laatste 4 weken wiet/hasj gebruikt: Friesland 5%, Harlingen 9%
  - Ooit drugs anders dan wiet, hasj of lachgas gebruikt: Friesland 4%, Harlingen 7%

Schoolmonitor Jeugd 2023

Aanvullend op de jeugdmonitor van de GGD Fryslân is in het najaar van 2023 de landelijke schoolmonitor afgenomen. Dit onderzoek bestaat uit vragenlijsten onder jongeren uit klas 2 en klas 4 van vmbo/havo/vwo. De onderwerpen en uitkomsten van dit onderzoek komen grotendeels overeen met de Friese monitor. Hieronder leest u de kernboodschappen uit deze schoolmonitor Jeugd:

- Het overgrote deel van de jongeren voelt zich gelukkig en gezond
- Stress wordt het vaakst veroorzaakt door school of huiswerk en door “alles wat ze moeten doen”
- Jongeren ervaren voornamelijk prestatiedruk vanuit zichzelf, gevolgd door hun ouders/verzorgers en leraren
- Het merendeel van de jongeren is voldoende weerbaar
- Blijvende aandacht is nodig voor het vergroten van de veerkracht bij jongeren
- Er is nog steeds veel werk te verzetten om jongeren genoeg te laten bewegen
- Jongeren die alcohol drinken doen dit het vaakst bij vriend(inn)en

Bovenstaande uitkomsten laten zien dat er nog veel gezondheidswinst valt te behalen bij de jeugd. Voor meer informatie over de jeugdmonitor en de schoolmonitor verwijzen wij u graag naar het volledige rapporten in de bijlage.

Stand van zaken nota Gezond en Vitaal Harlingen

De nota Gezond en Vitaal Harlingen heeft als ambitie dat onze inwoners kansrijk opgroeien, zich ontwikkelen tot gezonde volwassenen, vitaal oud worden en (blijven) meedoen in de samenleving. Om dit te kunnen bereiken zetten we stevig in op preventie op onderstaande vier belangrijke thema's:

1. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving
2. Terugdringen gezondheidsachterstanden
3. Verminderen psychische en mentale druk bij jongeren
4. Vitaal ouder worden

Op elk van bovenstaande thema's hebben we ambities en acties geformuleerd. Tegelijkertijd hebben gemeenten ook een belangrijke rol gekregen op het gebied van preventie middels het Gezond en Actief Leven Akkoord. Hiervoor hebben we eind vorig jaar een plan van aanpak ingediend. Beide plannen sluiten op elkaar aan en omvatten veelal dezelfde thema's.

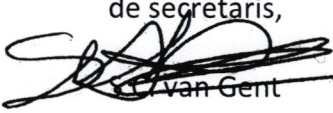
We zijn nu inmiddels een jaar op weg en zien dat we op de meeste ambities en acties al een start hebben gemaakt. Zo is gezondheid al een onderwerp in de afweging van ruimtelijk beleid, zijn we gestart met het opstellen van de woonzorgvisie en gestart met de coalitievorming met de partners geboortezorg (Kansrijke Start) en hebben we onderzoek gedaan naar draagvlak onder de ketenpartners voor de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) in Harlingen. Voor een compleet overzicht van de stand van zaken verwijs ik u graag naar de bijlage.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,

de burgemeester,

J. van Gent

C.M. Sjerps

Bijlagen:

1. Rapportage jeugdmonitor 2023 (Djuma 261008)
2. Schoolmonitor Jeugd 2023 (Djuma 272433)
3. Stand van zaken actieplan Gezond en Vitaal Harlingen (Djuma 273618)

Handwritten text, possibly a signature or date, located at the bottom center of the page.